

การทำหญ้าแฝกหมักเพื่อเป็นอาหารสัตว์

โดยสำนักพัฒนาอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

หญ้าแฝกเป็นพืชเขตร้อนมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Vetiveria zizanioides* (L.) Nash เป็นพืชที่ปลูกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นสำคัญ ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มการใช้ประโยชน์ของหญ้าแฝก กรมปศุสัตว์ โดยสำนักพัฒนาอาหารสัตว์ จึงได้มีการศึกษาคุณค่าทางโภชนาการของหญ้าแฝก โดยพบว่าหญ้าแฝกที่อายุการตัด 2-8 สัปดาห์ มีระดับโปรตีน (Crude protein) 5-8 เปอร์เซ็นต์ NDF (Neutral Detergent Fiber) 79-80 เปอร์เซ็นต์ ADF (Acid Detergent Fiber) 45-47 เปอร์เซ็นต์ เซลลูโลส 37-38 เปอร์เซ็นต์ ลิกนิน 4-6 เปอร์เซ็นต์ วัตถุแห้งที่ย่อยได้ 35-41 เปอร์เซ็นต์ จึงจัดว่าเป็นอาหารหยาบที่มีเยื่อใยค่อนข้างสูงมีการย่อยได้ต่ำ ดังนั้นในการนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของหญ้าแฝกเพื่อให้มีคุณค่าทางโภชนาการให้สูงขึ้นก่อนจะนำไปใช้เลี้ยงสัตว์ โดยวิธีการหมักซึ่งจะเป็นการช่วยเก็บถนอมอาหารสัตว์ไว้ใช้ใน ช่วงขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ได้อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งพบว่าวิธีการหมักหญ้าแฝกที่เหมาะสมเพื่อให้ได้หญ้าหมักคุณภาพดีนั้นสามารถทำได้ 3 รูปแบบ ได้แก่

1. หญ้าแฝกหมักร่วมกับกากน้ำตาล 10 เปอร์เซ็นต์
2. หญ้าแฝกหมักร่วมกับมันเส้นบด 10 เปอร์เซ็นต์
3. หญ้าแฝกหมักร่วมกับยูเรีย 0.5 เปอร์เซ็นต์ และกากน้ำตาล 10 เปอร์เซ็นต์

การทำหญ้าแฝกหมักด้วยวิธีการดังกล่าวข้างต้นจะช่วยให้การย่อยได้ของวัตถุแห้งในหญ้าแฝกหมักเพิ่มขึ้นโดยมีค่าเท่ากับ 58-62 เปอร์เซ็นต์ และจากการทดลองนำหญ้าแฝกหมักร่วมกับกากน้ำตาล 10 เปอร์เซ็นต์ ไปเลี้ยงโคลูกผสมโฮลสไตน์เฟรเชียน โดยเสริมอาหารชั้นโปรตีน 16 เปอร์เซ็นต์ ในระดับ 1 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัว จำทำให้โคมีอัตราการเจริญเติบโต 561.44 กรัม/ตัว/วัน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเกษตรกรสามารถใช้ใบของหญ้าแฝกซึ่งเป็นผลพลอยได้ จากการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำมาเป็นอาหารสัตว์ในช่วงฤดูแล้ง ที่มีการขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ ในรูปของหญ้าแฝกหมักได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- เพ็ญศรี ทรประสิทธิ์ ปรัชญา ปรัชญลักษณ์ และวิโรจน์ วนาสิทธิชัยวัฒน์. 2545 คุณภาพและผลของหญ้าแฝกหมักต่อการเลี้ยงโครุ่น. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตรปีที่ 33 ฉบับที่ 4-5 ก.ค.-ต.ค. 2545. หน้า 159-171.
- วารุณี พานิชผล ชิต ยุทธวรวิทย์ และสมพล ไวยัญญา. 2537 คุณค่าทางโภชนาการของหญ้าแฝกหมักที่เติมสารชนิดต่างๆ. รายงานผลงานวิจัยและรายงานประจำปี 2537. กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน้า 149-159.
- วารุณี พานิชผล สมพล ไวยัญญา เมธิน ศิริวงศ์ และเฉลียว ศรีชู. 2537 การศึกษาคุณค่าทางอาหารของหญ้าแฝก (*Vetiveria zizanioides* Nash) เพื่อใช้เป็นพืชอาหารสัตว์. รายงานผลงานวิจัยและรายงานประจำปี 2537. กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน้า 158-182.